

# L'ús d'Internet en les tasques dels serveis tècnics. Part I

**Assumpció Estivill Rius**

**RESUM:** Els desenvolupaments tecnològics de les darreres dècades han tingut una influència directa en l'organització dels serveis tècnics de les biblioteques i en la forma com es realitzen les tasques anomenades tècniques. Un dels darrers exemples d'aquest impacte és l'aprofitament de la xarxa Internet per al treball tècnic. A l'article es fa una presentació selectiva dels recursos que hi ha a Internet destinats al personal dels serveis tècnics en general i al d'adquisicions i catalogació en concret. Així mateix, també es fa un repàs sumari de com s'aprofiten aquests recursos Internet en els serveis tècnics de les biblioteques universitàries catalanes. En una segona part s'analitzaran recursos Internet adequats al processament de materials concrets –publicacions seriades, recursos electrònics, col·leccions especials, etc.

## Els serveis tècnics

La primera obra dedicada exclusivament a l'anàlisi dels serveis tècnics i de les seves operacions és el ja clàssic manual de Maurice F. Tauber, *Technical services in libraries*.<sup>1</sup> Tauber proposa un organigrama que agrupa sota la direcció d'un cap de serveis tècnics tota una sèrie de departaments on es duen a terme tasques tècniques, això és, feines que –com diu l'autor– normalment no es fan de cara al públic i que són més codificables que les que es duen a terme en els departaments de serveis públics.<sup>2</sup> Amb la proposta d'organitzar una gran unitat de serveis tècnics, l'autor formalitzava una tendència iniciada els anys trenta en algunes biblioteques universitàries americanes grans i mitjanes. L'estructura suggerida tenia els objectius bàsics següents: coordinar les tasques realitzades en

A. Estivill Rius, Escola Universitària Jordi Rubio i Balaguer de Biblioteconomia i Documentació  
Article rebut el 30 de juliol de 1997.

1. Maurice F. Tauber, *Technical services in libraries: acquisitions, cataloging, classification, binding, photographic reproduction, and circulation operations* (New York: Columbia University Press, 1954).

2. Tauber, p. 4.

els distints departaments anomenats tècnics –adquisicions, catalogació, préstec, etc.–; facilitar la comunicació entre aquests departaments, i traspassar-ne la responsabilitat des de la direcció de la biblioteca a un cap intermig. Quan el 1956 l'American Library Association organitzà en el seu si la Resources and Technical Services Division,<sup>3</sup> que aplegà i coordinà les seccions i grups tècnics de l'associació, quedà prou consolidat l'esquema de dos grans grups de serveis –els públics i els tècnics– que ben arranats i equilibrats constituïen, segons Tauber, la base d'un programa bibliotecari total.<sup>4</sup>

Aquesta organització bàsica –amb algunes variants– ha predominat força en les biblioteques grans i mitjanes de l'entorn nord-americà. Tanmateix, també hi ha hagut veus dissidents que han suggerit o implantat estructures orgàniques molt diferents. Per exemple, el 1948, quan algunes biblioteques havien començat a agrupar els departaments anomenats tècnics en grans unitats orgàniques, Raynard C. Swank suggeria una estructura totalment diferent que no traçava una línia divisòria tan marcada entre els serveis tècnics i els públics i que reunia catalogadors i bibliògrafs –que en general es consideraven part del servei de referència– sota un departament d'organització bibliogràfica; es potenciaven així les afinitats de mètode i de principis teòrics dels dos grups, més que no pas la mera relació seqüencial en què es basava la reunió d'adquisicions i de catalogació.<sup>5</sup> Més recentment, Michael Gorman ha advocat també per eliminar la distinció entre serveis tècnics i serveis públics, i ha proposat un esquema alternatiu al clàssic en el qual el treball dels professionals bibliotecaris s'organitza per serveis prestats, matèries o llengües –o la seva combinació– i no per tipus d'activitats realitzades; en aquest model un mateix bibliotecari pot assumir les tasques de referència, selecció, desenvolupament de la col·lecció, catalogació original i formació d'usuaris.<sup>6</sup> Actualment, a la llum de la molta

3. El 1989 la Resources and Technical Services Division es transformà en l'Association for Library Collections and Technical Services de l'American Library Association.

4. Tauber, p. 9.

5. Raynard C. Swank, "The catalog department in the library organization", *The library quarterly*, vol. 18, no. 1 (January 1948), p. 24-32.

6. Michael Gorman, "On doing away with technical services departments", *American Libraries*, vol. 10, no. 7 (July/Aug. 1979), p. 435-437. Michael Gorman, "The organization of academic libraries in the light of automation", *Advances in library automation and networking* (Greenwich, Conn. [etc]: Jai Press), vol. 1 (1987), p. 151-168. En el darrer treball Gorman explica la implantació d'aquest organigrama en la biblioteca de la University of Illinois at Urbana-Champaign. Si bé l'esquema predominant continua basant-se en la divisió clàssica entre serveis tècnics i públics, en els darrers temps algunes biblioteques universitàries han adoptat esquemes en els quals el personal bibliotecari s'organitza més per matèries que no pas per funcions; la Penn State University i la University of

bibliografia generada al voltant del tema dels serveis tècnics, hom pot deduir que aquesta és una etapa de transició en la qual s'estan qüestionant les estructures organitzatives que han predominat en les darreres dècades.<sup>7</sup> Tanmateix, sigui quina sigui l'organització interna del treball tècnic i siguin quins siguin els departaments des d'on es du a terme, la realitat és que aquestes tasques continuen essent essencials per al funcionament de qualsevol biblioteca i perquè aquesta pugui acomplir la seva missió de servei.

I quines són aquestes tasques tècniques? Tauber les enumerava en el subtítol mateix del seu manual: adquisicions, catalogació, classificació, enquadernació, reproducció fotogràfica i préstec. Ara bé, llevat d'adquisicions i de catalogació i classificació, que són departaments constants en totes les unitats de serveis tècnics, la situació de les altres funcions en els organigrames varia d'una biblioteca a una altra. Per exemple, hi ha biblioteques que integren en un departament únic adquisicions i desenvolupament de la col·lecció —que, en certs casos, forma part dels serveis públics—, mentre que per a altres, el préstec està dins dels serveis públics. En un manual que vol ser una actualització del de Tauber, Gorman parteix d'una definició molt general de serveis tècnics i considera que comprenen totes les tasques que tenen a veure amb el processament de materials per a posar-los a disposició de l'usuari: comandes, reclamacions i recepció de materials; catalogació i classificació; control de publicacions seriades; manteniment del catàleg i de la base de dades; tractament dels materials processats; préstec; enquadernació i preservació; gestió de la col·lecció, i gestió i planificació de les activitats anteriors. L'autor exclou de l'abast dels serveis tècnics la selecció de materials, el desenvolupament de la col·lecció, la referència i la formació d'usuaris; també n'exclou la posada en funcionament i el manteniment del sistema automatitzat perquè considera que aquest sistema no pot ser competència d'un sol departament, sinó de tots aquells que en són

Alberta en són exemples: Gillian M. McCombs, "Technical services in the 1990s: a process of convergent evolution", *Library resources and technical services*, vol. 38, no. 2 (Apr. 1992), p. 135-148. A Catalunya la biblioteca de la Universitat Pompeu Fabra també s'ha reorganitzat recentment segons aquest darrer model.

7. Vegeu, per exemple, el textos següents: Nancy H. Allen, James F. Williams, "The future of technical services: an administrative perspective", *Advances in librarianship*, vol. 19 (1995), p. 159-189. Michael Gorman, ed, *Technical services today and tomorrow* (Englewood, Colo.: Libraries Unlimited, 1990). McCombs, p. 135-148. OCLC Symposium (1994: Los Angeles), *The future is now: the changing face of technical services: proceedings of the OCLC Symposium: ALA Midwinter Conference, February 4, 1994* (Dublin, Ohio: OCLC Online Computer Library Center, c1994); també disponible a: <<http://www.oclc.org/oclc/man/9391ausy/toc.htm>>. Drew Racine, ed., *Managing technical services in the 90's* (New York: the Haworth Press, 1991).

usuaris.<sup>8</sup> Vegem encara un darrer esquema, que parteix de les tasques tècniques, per a organitzar una guia bibliogràfica recent sobre el tema dels serveis tècnics; a part d'una secció general sobre la gestió dels serveis i de la base de dades, s'hi inclouen els apartats següents: adquisicions; catalogació descriptiva; sistemes d'anàlisi de matèries; ordenació i indexació; gestió de publicacions seriades; gestió de la col·lecció; preservació i reproducció de materials, i serveis d'accés (manteniment de la col·lecció, préstec, préstec interbibliotecari, obtenció de documents, etc.).<sup>9</sup>

Per als propòsits d'aquest article que pretén examinar l'ús d'Internet i dels seus recursos en les tasques tècniques, em limitaré sobretot als dos conjunts d'operacions centrals: adquisicions, i catalogació i anàlisi de matèries. S'examinaran sobretot els recursos generals, ja que els específics, més enfocats al processament de determinats tipus de materials —publicacions seriades, material no-llibre, recursos electrònics, etc.— o per a col·leccions especials, seran objecte d'una segona part d'aquest article.

### **Els serveis tècnics i la tecnologia**

Si bé les tasques anomenades tècniques són bàsicament les mateixes que quan hom va començar a referir-s'hi amb aquest terme, la manera de realitzar-les i també la seva organització ha anat evolucionant a mesura que ho han fet els recursos disponibles per dur-les a terme i la tecnologia que els dona suport. Limitant-nos només als desenvolupaments més destacats de les dues darreres dècades, hom observa una sèrie de fets que han tingut una influència palesa en aquells dos sentits. Per exemple, l'expansió a meitat dels anys setanta de les grans xarxes o serveis bibliogràfics d'abast nacional als Estats Units, facilità i estimulà la catalogació per còpia; com a conseqüència, alguns departaments de catalogació de biblioteques acadèmiques organitzaren seccions separades dedicades només a la còpia de registres. Si bé l'escala no és comparable, a Catalunya la catalogació per còpia no ha començat a ser un fet mesurable, en el dia a dia del treball tècnic, fins que no ha existit un catàleg col·lectiu en línia —el Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya (CCUC)— i, de moment, encara no ha tingut repercussions notables en l'organització del treball catalogàfic.

8. Michael Gorman, "Introduction", en: Michael Gorman, ed, *Technical services today and tomorrow* (Englewood, Colo.: Libraries Unlimited, 1990), p. 2-3.

9. Peggy Johson, ed, *New directions in technical services: trends and sources (1993-1995)* (Chicago: American Library Association, 1997).

Un altre esdeveniment que ha tingut transcendència en l'ordenament de les tasques tècniques ha estat la implantació de sistemes d'automatització integrats a mitjan dels anys vuitanta. En ser sistemes basats en l'existència d'un registre bibliogràfic únic per a totes les funcions —comandes, comprovacions, catalogació, consulta, préstec, etc.—, han afavorit l'eliminació de molts fitxers manuals redundants i han facilitat, en algunes biblioteques, la convergència dels departaments d'adquisicions i de catalogació; així mateix, els sistemes integrats també han aproximat, almenys conceptualment sinó física, els serveis públics i els tècnics.<sup>10</sup>

Un tercer desenvolupament que hom ha de tenir en compte en analitzar l'evolució del treball tècnic, ha estat la introducció, ja en els anys noranta, d'estacions de treball en les tasques bibliotecàries diàries.<sup>11</sup> A diferència dels terminals dedicats, que només permetien l'accés a un sistema concret —la base de dades local, o la base de dades de la xarxa regional, o la de la xarxa nacional, etc.—, les actuals estacions de treball són PC potents que donen accés simultani —i des de software Windows— a programes carregats en el mateix ordinador, a la xarxa local —amb el catàleg, altres bases de dades, la xarxa local de cd-roms i programes locals— i a xarxes i bases de dades externes —per exemple, als serveis bibliogràfics nacionals, a distribuïdors de bases de dades, a Internet. L'ús d'aquestes estacions ha facilitat, per una banda, el desenvolupament d'una sèrie de productes electrònics en cd-roms útils i necessaris per al treball tècnic. El *Cataloger's desk top* —que inclou les *Library of Congress rule interpretation*, diversos manuals dels formats USMARC, el *Subject cataloging manual*, etc.— i *Classification Plus* —amb la *Library of Congress Classification*— són exemples d'aquests productes. Per una altra banda, aquestes estacions també han propiciat que la xarxa Internet es vegi com un lloc idoni per a trobar solucions a problemes tècnics, per a realitzar algunes operacions i per a publicar-hi eines i documentació indispensables o utilitzables en el treball tècnic. Un dels impactes organitzatius que hom preveu per a aquest darrer desenvolupament és que, la facilitat d'accés a tota mena d'eines i recursos electrònics des d'un mateix ter-

10. McCombs, p. 138-141.

11. Per a una anàlisi de la implantació de les estacions de treball i el seu impacte en les operacions dels serveis tècnics, vegeu: Roger Brisson, "The cataloger's workstation and the continuing transformation of cataloging", *Cataloging and classification quarterly*, pt. I, vol. 20, no.1 (1995), p. 3-23, pt II, vol. 20, no. 2 (1995), p. 89-104. Roger Brisson, Janet McCue, "Retooling technical services: the development of technical services workstations", *Encyclopedia of library and information science* (New York: Marcel Dekker, 1996), vol. 58, supplement 21, p. 281-301. Michael Kaplan, "Technical services workstations: a review of the state of the art", *Library resources and technical services*, vol. 40, no. 2 (Apr. 1996), p. 171-183.

minal, permetrà que, per a certes tasques i en determinades circumstàncies, el mateix personal del centre pugui treballar des de terminals remots –això és, des de casa seva, per posar un exemple–; de fet, ja fa temps que hi ha indicis d'aquesta tendència incipient.<sup>12</sup>

## Internet i els serveis tècnics

### RECURSOS GENERALS

En un article recent sobre els serveis tècnics, Nancy H. Allen i James F. Williams exposen la missió que ha d'acomplir el personal d'aquests serveis en els termes següents: "Get library material onto the shelves as quickly as possible so that library users can see them. Get high quality information about the library collections into the catalog as quickly as possible so that library users can find information. Keep the material in good shape so future library users will be able to use it".<sup>13</sup> Els desenvolupaments tecnològics de les darreres dècades i específicament la forma com s'està emprant Internet en les operacions tècniques ajuden, o poden ajudar, a assolir aquesta missió.

Els diversos autors que han tractat el tema d'Internet en relació al paper que hi tenen els bibliotecaris de serveis tècnics no es posen massa d'acord a l'hora d'avaluar-ne les realitzacions. És cert que pel que fa a l'organització dels recursos existents a la xarxa resta molt per fer; però també és cert que, en aquest sentit, hi ha iniciatives encomiables.<sup>14</sup> A més, és innegable que des dels serveis tècnics s'ha sabut integrar Internet en el treball quotidià i s'ha aprofitat –des de fa temps– el potencial de la xarxa com a eina de comunicació i com a arxiu de documentació.<sup>15</sup> Bàsicament, els bibliotecaris de serveis tècnics usen

12. Judith Hopkins, "Technical services and the Internet", *ALCTS newsletter*, vol. 5, no. 4 (1994), p. 51. A l'article següent s'explica la influència que ha tingut en l'organització de la feina la introducció d'estacions en els serveis tècnics de la Mann Library a Cornell University: Janet A. McCue, "Technical services and the electronic library: defining our roles and divining the partnership", *Library hi tech*, vol. 12, no. 3 (1994), p. 65.

13. Nancy H. Allen, James F. Williams, p. 163.

14. Gillian M. McCombs, "The Internet and technical services: a point break approach". *Library resources and technical services*, vol. 38, no. 2 (Apr. 1994), p. 169-177. McCombs és de l'opinió que, amb algunes excepcions notòries, els bibliotecaris de serveis tècnics no s'han involucrat massa en les autopistes de la informació. Vegeu alguns dels acompliments a: Assumpció Estivill, "Organització dels recursos Internet", *Item*, núm. 18 (gen.-juny 1996), p. 43-47 i 61-70.

15. Ling Hwey Jeng, "A converging vision of cataloging in the electronic world", *Information techno-*

Internet per a comunicar-se entre ells a través del correu electrònic i de llistes de discussió, de revistes i butlletins de notícies electrònics professionals. A través d'aquestes mateixes eines poden comunicar-se amb professionals d'altres àmbits –libreteres, editors, distribuïdors de tot tipus de material, associacions professionals, etc. Des d'Internet també tenen accés a catàlegs de tota mena de biblioteques –o bé través del protocol telnet o a la mateixa World Wide Web–, a informació relacionada –com ara registres d'autoritats, de fons, etc–, a catàlegs i alertats de llibreteres, d'editors i distribuïdors, i a bases de dades comercials. Moltes unitats de serveis tècnics també empen Internet per a situar-hi part de la seva documentació interna –concrecions, polítiques, directrius, procediments, estadístiques, memòries, actes de reunions, etc. Aquest material es pot trobar arxivat o bé com a document ftp, o bé en el gopher de la institució o, actualment amb més freqüència, com a pàgines web o en intranets d'accés parcialment restringit al personal de la institució; d'aquesta manera s'assegura que tothom tingui sempre a mà les versions més actualitzades d'aquesta documentació.

Per tal de controlar la informació disponible a Internet que pot ser útil en el treball quotidià i posar-la a l'abast del personal, moltes unitats de serveis tècnics –sobretot en les biblioteques universitàries nord-americanes– han optat per elaborar pàgines web que donen accés tant a la documentació generada pels departaments propis, com a documentació aliena i altres recursos que hom troba a Internet. Normalment, l'organització d'aquests webs reproduïx l'organització general dels serveis tècnics de la institució; tanmateix, alguns estan arranats d'una manera menys ortodoxa –per exemple, per la tipologia o la procedència dels recursos que s'hi inclouen. A tall d'exemple, s'anoten a continuació les dades de tres d'aquestes pàgines i se n'explica breument l'organització.

*Colby College Libraries, Technical Services Department* [en línia]. Updated June 19, 1997. <<http://www.colby.edu/librarybase/tech.serv/tsd.html>> [Consulta: 11 juliol, 1997].

Web organitzat en quatre apartats que donen accés a la pàgina inicial de les biblioteques del Colby College, a un directori d'enginyers de recerca, a una sèrie de recursos Internet considerats d'utilitat per als departaments de serveis tècnics (sobretot per a catalogació i adquisicions) i a documentació interna dels departaments

*logy and libraries*, vol. 15, no. 4 (Dec. 1996), p. 222-223. Segons l'autor, el catalogadors –sobretot els de biblioteques universitàries– foren dels primers professionals a adherir-se a la tecnologia Internet com a part del seu treball diari.

mateixos ("xuletes" de procediments –com la taula per transliterar caràcters ciríl·lics, o el procediment a seguir a l'hora de processar donatius– formularis, descripcions de llocs de treball, polítiques catalogràfiques de qüestions concretes i de materials concrets, i directori del personal).

*QTECH web: technical services resources: serving the technical services units of Queen's University Libraries, Kingston, Ontario, Canada* [en línia]. Kingston: Queen's University, 1995- , updated 8/21/97. <<http://stauffer.queensu.ca/techserv/qtechweb.html>> [Consulta: 13 juliol, 1997].

Web organitzat en quatre apartats: recursos generals –catàlegs, documentació sobre el sistema d'automatització NOTIS, eines de referència, serveis bibliogràfics, etc.–; eines Internet útils per a les adquisicions; eines Internet per a la catalogació, i personal. Aquest web no incorpora documentació interna.

*TPOT: technical processing online tools: serving the technical services departments of the UCSD libraries since 1994* [en línia]. La Jolla, CA: UCSD, 1994- . <<http://tpot.ucsd.edu/>> [Consulta: 13 juliol, 1997].

Web organitzat en tres apartats: adquisicions, catalogació i altres recursos (com ara enllaços amb el sistema d'informació del campus –Infopath–, amb els departaments de col·leccions especials i música o amb seccions del web de la Library of Congress. Cada un d'aquests tres apartats dona accés tant a documentació interna –procediments i polítiques, actes de reunions, calendari, directori del personal, etc.–, com a recursos externs.

Tant al web del Colby College com a TPOT es pot observar que una petita part de la seva documentació no és d'accés lliure.

Molts d'aquests web de serveis tècnics inclouen enllaços amb pàgines similars d'altres institucions. A continuació s'anoten tres llistes bastant completes de pàgines de serveis tècnics:

*Colby College Libraries, Technical Services Department* [en línia]. *Other useful websites*. Updated June 19, 1997. <<http://www.colby.edu/librarybase/tech.serv/OtherUsefulSites.html>> [Consulta: 11 juliol, 1997].

Stewart, Barbara, *Top 200 technical services benefits of home page development* [en línia]. *Technical services home pages*. Rev. Oct. 21, 1996. <<http://tpot.ucsd.edu/Cataloging/Misc/techsvpages.html>> [Consulta: 14 de juliol, 1997].

*Tools for serials catalogers* [en línia]. *Web pages of technical services/cataloging departments*. Maintained by Ann Ercelawn. Updated June, 1997. <<http://www.library.vanderbilt.edu/ercelawn/catdept.html>> [Consulta: 13 de juliol, 1997].



A part de les pàgines pròpies de biblioteques individuals, cal tenir en compte una sèrie de directoris o guies —ja generals, ja especialitzats en biblioteconomia— que contenen apartats de serveis tècnics on s'apleguen seleccions de recursos Internet útils per a aquestes tasques. Sense pretendre l'exhaustivitat, les guies següents en són un exemple:

*Library land* [en línia]: *resources for librarians. Technical services*. Updated May 12, 1997. <<http://www.rcls.org/libland/lltech.htm>> [Consulta: 13 de juliol, 1997].

Guia força àmplia que s'organitza en els apartats següents: llistes i grups de discussió, associacions, recursos d'adquisicions, llibreters i distribuïdors, recursos de catalogació, butlletins de notícies/revistes, enquadernació/processament de llibres. Els recursos van qualificats amb icones. Els materials relatius a publicacions seriades formen una secció separada: <<http://ansernet.rcls.org/libland/llserial.htm>> [Consulta: 13 de juliol, 1997].

*Library resource list* [en línia]. *Professional resources*. Wisconsin Division for Libraries and Community Learning, updated May 6, 1997. <<http://www.state.wi.us/agencies/dpi/www/pro:info.html#technica>> [Consulta: 6 de juliol, 1997].

Inclou una secció de serveis tècnics que dona accés a eines per a la catalogació, les adquisicions i el tractament de publicacions seriades. Així mateix, s'hi fan enllaços amb materials relatius al copyright. Inclou comentaris d'alguns recursos.

*PICK* [en línia]: *quality Internet resources for library and information science. Technical services*. Selected by Thomas Parry Library. Aberystwyth: University of Wales, 1996- , updated June 1996. <<http://www.aber.ac.uk/~tplwww/e/techserus.html>> [Consulta: 5 de juliol, 1997].

Molt més reduït que els webs anteriors, aquesta guia conté les dues seccions constants d'adquisicions i de catalogació i, a més, préstec interbibliotecari i obtenció de documents, revistes, preservació, emmagatzematge i codis de barres. Inclou comentaris d'alguns recursos.

Sha, Vianne Tang. *Internet library for librarians* [en línia]. InfoWorks Technology Company, 1994- , updated June 13, 1997. <<http://www.itcompany.com/inforetriever/index.htm>> [Consulta: 5 de juliol, 1997].

Si bé no inclou un apartat específic de serveis tècnics, la secció de biblioteconomia de la guia té les subseccions següents: adquisicions, publicacions seriades i desenvolupament de la col·lecció; arxius, preservació i col·leccions especials; catalogació; préstec i préstec interbibliotecari, i documents oficials. Inclou una descripció de tots els recursos que llista. És una de les guies més àmplies de les anotades en aquest apartat.

Stewart, Barbara, *Top 200 technical services benefits of home page development* [en línia].

Rev. Oct. 21, 1996. <<http://tpot.ucsd.edu/Cataloging/Misc/top200.html>> [Consulta: 14 de juliol, 1997].

Guia molt àmplia que inclou gran quantitat de recursos Internet en les àrees següents: adquisicions, catalogació, serveis tècnics en general, i fonts de referència útils per als serveis tècnics. En cada apartat s'anoten els beneficis que es deriven de l'ús d'Internet en el treball tècnic. Fa comentaris d'alguns recursos. Està anunciada la publicació impresa d'una versió d'aquesta guia.<sup>16</sup>

Tots els webs anotats fins aquí poden servir de font d'inspiració i de possibles recursos per a aquells bibliotecaris que hagin de dissenyar un web per als serveis tècnics de la seva institució. Per als que no tinguin aquest encàrrec, però vulguin mantenir-se al dia de temes relacionats amb les tasques tècniques en general, Internet els posa a la seva disposició una sèrie de materials útils per a aquest objectiu: els webs d'associacions professionals, les revistes electròniques i les llistes de discussió.

Dues són les associacions professionals que cal destacar com a més pertinents per als temes relacionats amb els serveis tècnics: l'Association for Library Collections and Technical Services (ALCTS) i la Library and Information Technology Association (LITA), ambdues de l'American Library Association. Si bé ALCTS està més centrada en els diversos aspectes dels serveis tècnics, LITA també tracta, des del punt de vista de la tecnologia, moltes qüestions que afecten directament aquests serveis. A continuació s'anoten les adreces WWW on hi ha informació sobre els seus objectius, les seves activitats i publicacions, i els grups de treball sobre diversos temes que s'hi apleguen; en aquestes pàgines també s'hi troben projectes, directrius, treballs i el text complet d'algunes publicacions.

Association for Library Collections & Technical Services. *ALCTS: Association for Library Collections & Technical Services* [en línia]. c1997, rev. June 11, 1997. <<http://www.ala.org/alcts/>> [Consulta: 14 jul. 1997].

Library and Information Technology Association. *LITA: Library & Information Technology Association: a division of the American Library Association* [en línia]. Updated July 9, 1997. <<http://www.lita.org/>> [Consulta: 14 jul. 1997].

16. Barbara Stewart, *Neal-Schuman directory of library technical services home pages* (New York: Neal-Schuman, 1997). El llibre estava anunciat per a l'hivern de 1997, però la seva publicació s'ha retardat: Barbara Stewart, "RE: New book announcement". Missatge enviat a: <AUTOCAT@LIST-SERV.ACSU.BUFFALO.EDU>, 19 juny 1997.

A l'hora d'accedir a revistes electròniques disponibles a Internet, ja sigui al text complet de les revistes o als seus resums i/o taules de contingut, s'ha de tenir en compte el servei BUBL Journals (<<http://bubl.ac.uk/journals/>>), de BUBL Information Service, que inclou una gamma àmplia de revistes de biblioteconomia tant arxivades al servei mateix com externes. A més a més, per a seleccionar revistes electròniques i llistes de discussió que tractin dels diversos aspectes dels serveis tècnics, hom pot acudir a una sèrie d'índexs que donen informació general sobre aquestes publicacions i les instruccions per a fer-ne efectiva la subscripció. A la xarxa cada vegada hi ha més directoris i guies que pretenen organitzar parcel·les de l'univers Internet; de les moltes guies sobre publicacions seriades electròniques i llistes de discussió, n'anoto l'adreça de quatre que estan especialitzades en biblioteconomia –les dues primeres llisten revistes i butlletins de notícies, la tercera és un directori de llistes de discussió, i la darrera combina publicacions seriades i llistes de discussió:<sup>17</sup>

Morgan, Eric Lease. *Index Morganagus* [en línia]. Update 10 May 1997. <<http://sunsite.berkeley.edu/~emorgan/morganagus/index.html>> [Consulta: 14 jul. 1997].

PICK [en línia]: *quality Internet resources in library and information science. Electronic journals: a long list of electronic journals and newsletters of interest to LIS*. Selected by Thomas Parry Library. Updated Dec. 1996. <<http://www.aber.ac.uk/~tplwww/ej/ot2.html>> [Consulta: 16 jul. 1997].

Tile.net/lists [en línia]: *the comprehensive Internet reference to discussion lists. Library. c1995-* . <<http://www.tile.net/tile/lists/library2.html>> [Consulta: 20 jul. 1997].  
Wu, Wei. *Library oriented lists of electronic serials* [en línia]. University of Houston Libraries, 1990- . <<http://info.lib.uh.edu/liblists/liblists.htm>> [Consulta: 14 jul. 1997].

D'entre les revistes i els butlletins de notícies electrònics i les llistes de discussió d'interès general per als serveis tècnics destaquen els següents:

17. Per a una llista de directoris i índexs de publicacions seriades electròniques a Internet, vegeu: José Antonio Merlo Vega, Angela Sorli Rojo, *Biblioteconomía y documentación en Internet* (Madrid: CINDOC, 1997) p. 87-90. Vegeu també l'article següent que inclou un directori de llistes de discussió i de revistes electròniques sobre els diversos aspectes dels serveis tècnics: Vicky Reich, et al., "Electronic discussion lists and journals: a guide for technical services staff", *Library resources & technical services*, vol. 39, no. 3 (July 1995), p. 303-319.

Association for Library Collections & Technical Services. *ALCTS network news* [en línia]. Vol. 1, no. 01 (May 13, 1991)- . Chicago: ALCTS, 1991- . Publicació seriada irregular. Subscripció gratuïta enviant el missatge "subscribe an2 nom cognom" al servidor <listproc@ala.org>. Arxiu dels números publicats a <<http://www.lib.ncsu.edu/stacks/a/ann/>> [Consulta: 12 jul. 1997]. ISSN 1056-6694.

Library and Information Technology Association. *LITA newsletter* [en línia]. Vol. 16, no. 2 (Spring, 1995)- . Chicago: LITA, c1995- . Trimestral. Demostració web de la publicació impresa. Arxiu dels números publicats a WWW a <<http://www.harvard.edu/litanews/>> [Consulta: 16 jul. 1997]. ISSN 0196-1799.

*SLA-TECH* [en línia]: *discussion group for technical services in special libraries and information centers*. Llista de discussió sobre serveis tècnics en biblioteques especialitzades. Subscripció a la llista <SLA-TECH@LSV.UKY.EDU> enviant el missatge "subscribe sla-tech nom cognom" al servidor <listserv@lsv.uky.edu>.

Finalment, Internet és particularment útil a tots els bibliotecaris de serveis tècnics pels materials de referència que hi ha disponibles a l'hora de fer consultes o comprovacions terminològiques, d'autors, etc. Tanmateix, una part important d'aquests materials –com alguns diccionaris i enciclopèdies de prestigi– no són d'accés lliure, sinó que s'han de comprar llicències d'ús de llurs versions electròniques. Tampoc no és gratuïta la consulta de les bases de dades dels grans serveis bibliogràfics com OCLC, RLIN, etc. Malgrat aquestes restriccions, hi ha a la xarxa centenars de catàlegs –alguns ben autoritatius, com els de biblioteques nacionals– que poden emprar-se sense límit i tenen força utilitat a l'hora de completar dades d'una comanda, comprovar si l'edició està en curs de publicació o ja és tancada, si es tracta d'una edició revisada o d'una reimpressió, per a verificar determinades dades o encapçalaments bibliogràfics i de matèries, etc.<sup>18</sup> A continuació hi ha l'adreça d'algunes de les moltes pàgines web que donen accés a multiplicitat de catàlegs –ja sigui via telnet o a WWW:<sup>19</sup>

18. La mateixa còpia de registres a partir de catàlegs web amb interfície Windows seria també força senzilla, però és poc practicada de manera sistemàtica. La legalitat d'aquesta còpia ha estat objecte de debat força vegades en llistes de discussió especialitzades. Vegeu, per exemple, "Using other library records" a la llista de discussió AUTOCAT <AUTOCAT@LISTSERV.ACSU.BUFFALO.EDU> els dies 19-22 de maig de 1997.

19. Alguns dels directoris anotats es poden consultar des de la secció "Catàlegs" de la Guia Internet elaborada per l'Escola Universitària Jordi Rubió i Balaguer de Biblioteconomia i Documentació a l'adreça: <<http://www.ub.es/div5/biblio/guia4.htm>>. Vegeu adreces d'altres directoris espanyols

*Bibliotecas públicas del Estado* [en línia]. Ministerio de Educación y Cultura, c1996. <<http://www.mcu.es/bpe/bpe.html>> [Consulta: 19 jul. 1997].

Dóna accés als catàlegs individuals de les biblioteques públiques espanyoles; també es pot consultar la base de dades col·lectiva de cada comunitat autònoma.

*Gabriel* [en línia]: *gateway to Europe's national libraries*. <<http://portico.bl.uk/gabriel/en/welcome.html>> [Consulta: 17 jul. 1997].

Dóna accés a informació sobre les biblioteques nacionals europees i als seus catàlegs. Permet buscar per país i per tipus de servei.

*Hytelnet* [en línia]. Ver. 6.9 Written by Peter Scott. Via el servidor de la Universitat Pompeu Fabra a: <<http://halley.upf.es/cgi-bin/hytl2web>> [Consulta: 18 jul. 1997].

Pasarel·la WWW per a la consulta de catàlegs telnet.

*Libweb* [en línia]: *library WWW servers*. Maintained by Thomas Dowling. c1995- , updated 16 July 1997. <<http://sunsite.berkeley.edu/Libweb/>> [Consulta: 19 jul. 1997].

Dóna accés a més de 1.600 pàgines de biblioteques en més de 60 països i als catàlegs respectius –sempre que siguin consultables a Internet. Ordenat per àrees geogràfiques; les biblioteques dels Estats Units estan subdividides per tipus de biblioteca.

*Spain OPACs* [en línia]. Red Iris, c1995- . <<http://www.rediris.es/recursos/mapas/OPAC/index.html>> [Consulta: 18 jul. 1997].

Pàgina mantinguda pel Departament d'Educació de la Universitat Jaume I de Castelló. Dóna accés a la majoria de biblioteques universitàries espanyoles, a la Biblioteca Nacional d'Espanya, a les biblioteques del Consejo Superior de Investigaciones Científicas i a les de la Diputació de Barcelona, entre d'altres.

*WebCATS* [en línia]: *library catalogs on the World Wide Web*. Created by Peter Scott and Doug Macdonald, University of Saskatchewan Libraries. Updated: 17 July 1997. <<http://library.usask.ca/hywebcat/>> [Consulta: 18 jul. 1997].

Dóna accés a catàlegs web. Té índexs geogràfics, per tipus de biblioteca i per proveïdors de sistemes d'automatització.

*Z39.50 gateway* [en línia]. [Washington: Library of Congress]. <<http://lcweb.loc.gov/z3950/>> [Consulta: 18 jul. 1997].

Pàgina del web de la LC des de la qual es dóna accés al seu catàleg i als de gai-

i internacionals i de webs de biblioteques concretes sobretot espanyoles a: Merlo Vega; Sorli Rojo, p. 45-68.

rebé dues-centes biblioteques i consorcis de biblioteques —sobretot dels Estats Units i Canadà— amb el protocol Z39.50.

## RECURSOS INTERNET PER A ADQUISICIONS

A més dels catàlegs presents a Internet, útils per a la verificació de dades, a la xarxa hi ha molts altres recursos que faciliten les tasques de selecció de materials i la seva adquisició. Les seccions d'adquisicions de webs de serveis tècnics de biblioteques individuals —com *QTECH web* o *TPOT*— i dels directoris i guies de recursos especialitzats en biblioteconomia —com *Internet library for librarians*, de Vianne T. Sha, *Library land*, *Library resource list*, *Pick*, o els *Top 200 technical services benefits...*, de Barbara Stewart— mencionats a l'apartat anterior, donen una idea bastant acurada de les eines existents i de com es poden aprofitar. En totes aquestes seccions hi figura *Acqweb*, un web especialment construït per a satisfer les necessitats dels departaments d'adquisicions —sobretot dels que estan situats als Estats Units. *AcqLink* és un altre recurs similar a l'anterior. A continuació s'anota la descripció d'aquests dos webs:

*AcqLink* [en línia]: *resources for acquisitions librarians*. <<http://www.bubl.ac.uk:80/acqlink/>> [Consulta: 6 jul. 1997].

Secció del web *BUBL Information Service* [en línia] (Andersonian Library, Strathclyde University) <<http://bubl.ac.uk/>>. Inclou els apartats següents: recursos generals útils per a les adquisicions (informació sobre preus de llibres, llibres exhaurits, enllaços amb Blackwell's, BookData, etc.); revistes; llistes de discussió; departaments d'adquisicions de biblioteques; associacions professionals; serveis en línia adreçats a bibliotecaris d'adquisicions; proveïdors; censura; notícies (congressos, projectes, anuncis de llocs de treball, etc.). També inclou enllaços amb altres seccions de *BUBL Information Service*, com ara directoris d'editors i de llibreters, catàlegs en línia, notícies sobre copyright, intercanvi de dades electròniques i convertidors de moneda. Tot i que inclou molts recursos americans, aquest web, per la seva procedència britànica, és més europeu que *AcqWeb*; així, per exemple, abasta més editors i distribuïdors europeus i sobretot anglesos i inclou enllaços amb alguns recursos de països europeus.

*AcqWeb* [en línia]. Edited and maintained by Anna Belle Leiserson. c1994- , updated 21 June 1997. <<http://www.library.vanderbilt.edu/law/acqs/acqs.html>> [Consulta: 20 jul. 1997].

A part d'informació sobre la mateixa *Acqweb*, aquest recurs s'organitza en nou apartats que contenen la informació següent: notícies (congressos, editors i distribuïdors afegits al web, etc.); eines i recursos per a verificació de dades (xarxes de

serveis bibliogràfics, catàlegs comercials i de llibres exhaurits, catàlegs de biblioteques, altres bases de dades, col·leccions de recursos electrònics); directori d'editors i de distribuïdors (organitzat alfabèticament i per àrees temàtiques); associacions professionals; recursos en biblioteconomia i documentació (com ara webs de departaments d'adquisicions, de catalogació, de desenvolupament de la col·lecció i de publicacions seriadades, sobre preservació i conservació, copyright, donatius i intercanvis, webs d'escoles de biblioteconomia, de temes d'interès especial, d'humor sobre biblioteconomia, etc.); revistes professionals, butlletins de notícies i llistes de discussió; recursos generals de referència (premis, diccionaris i tesaurs, informació sobre canvi monetari, tarifes de correus, codis postals, citacions, guies telefòniques i prefixos de ciutat i país, informació horària i del temps, etc.); recursos de referència sobre la mateixa WWW, i informació sobre la llista moderada de discussió ACQNET i enllaços amb els arxius de la llista.

*AcqWeb* es defineix com el "gathering place for librarians and other professionals interested in acquisitions and collection development"; tanmateix, com es desprèn de la descripció anterior, és molt més que això. Es podria dir que, tant *AcqWeb* com el més restrictiu *AcqLink*, són, en certa mesura, excessius per a les necessitats dels departaments d'adquisicions de biblioteques catalanes; però potser també són insuficients, perquè estan molt dirigits a satisfer les necessitats dels bibliotecaris de països concrets. Ara bé, sí que les dues guies són útils sobretot en dos sentits: com a font d'idees i com a eines que, per la seva exhaustivitat, poden servir per a seleccionar els recursos més interessants per a una biblioteca concreta.

Entre les possibles idees a aprofitar, una primera seria usar Internet per a l'intercanvi de documents, tasca que normalment es gestiona des dels mateixos departaments d'adquisicions. Situar a la xarxa llistes de duplicats, de materials per a l'intercanvi, de peticions de volums solts per a completar determinada edició, etc., els asseguraria una bona publicitat. Fins i tot es podria crear un servei nacional –difós a través d'Internet, com el que funciona en altres països– amb l'objectiu de gestionar un programa d'intercanvi entre les biblioteques catalanes. Una segona idea seria adaptar al nostre entorn i necessitats la informació sobre codis i tarifes postals, prefixos telefònics de ciutats i països, convertidors de moneda, etc. Aquesta informació, que recullen els dos webs anteriors, existeix per a altres països però no per a Espanya, i és obvi que és útil tenir-la sempre a mà quan –com passa sovint en els departaments d'adquisicions– s'han de mantenir contactes telefònics i per carta amb individus i entitats d'arreu, i s'han de fer compres i subscripcions a entitats estrangeres. Seria relativament senzill elaborar pàgines web amb dades d'aquest tipus, de les quals es beneficiarien moltes biblioteques.<sup>20</sup> Finalment, i sense pretendre esgotar

totes les possibilitats, a la secció *Library & information science resources of interest to acquisitions and collection development librarians* d'AcqWeb s'inclouen –entre molts altres recursos– polítiques de desenvolupament de la col·lecció de biblioteques concretes, i es fa un èmfasi especial en les col·leccions de recursos electrònics. En ser aquesta una àrea que ha passat una mica desapercebuda a les biblioteques catalanes, és ben segur que analitzar aquestes polítiques generals i específiques pot ser un bon exercici per a l'aprenentatge i una font excel·lent d'inspiració.

En relació al segon aspecte, l'ús dels dos webs com a eines per a seleccionar recursos, s'hi troben sobretot obres de referència generals –com ara diccionaris i tesaurus gratuïts i en diverses llengües– i directoris molt complets de distribuïdors, editors i llibreters. Així doncs, es poden triar els diccionaris més adequats a la feina concreta, i els editors, distribuïdors o llibreters amb els quals treballa la biblioteca. Una vegada seleccionats, es poden incloure a la pàgina pròpia amb enllaços a les respectives adreces electròniques. És cert que aquests directoris de proveïdors no inclouen gaires adreces espanyoles; però també és cert que les biblioteques del nostre entorn treballen amb alguns distribuïdors estrangers per a determinats materials –per exemple, Faxon, Swets, etc.– que hi són representats. A més, sempre es pot completar la llista de proveïdors acudint a directoris espanyols. La mateixa Biblioteca Nacional d'Espanya inclou a la seva *Guía de recursos de interés bibliotecario* (<<http://www.bne.es/rec.htm>>) un índex de llibreries i un altre d'editorials espanyoles amb adreces Internet. A continuació s'anoten les dades d'aquests dos directoris i d'algun altre –no gaire actualitzats–, les de la base de dades espanyola ISBN –un altre espai Internet que ha de tenir en compte el bibliotecari d'adquisicions– i les de dos serveis de venda electrònica de llibres:<sup>21</sup>

*Editoriales españolas* [en línia]. [Madrid]: Biblioteca Nacional, 6 nov. 1996. <<http://www.bne.es/editesp.htm>> [Consulta: 20 jul. 1997].

Inclou enllaços amb les pàgines web de més de vuitanta editorials del país –tant comercials, com d'universitats i altres organismes no comercials.

*Elcano.com* [en línia]: *el índice Internet en castellano*. <<http://www.elcano.com/>> [Consulta: 22 jul. 1997].

20. Pel que fa als convertidors de moneda, es poden comprar, a la mateixa Internet, convertidors que poden adaptar-se a les necessitats pròpies. Vegeu, per exemple: *OANDA* [en línia]: *customizable currency converter*. <<http://www.oanda.com>> [Consulta: 22 jul. 1997].

21. Per a altres directoris i adreces concretes d'editorials i llibreries espanyoles, vegeu: Merlo Vega; Sorli Rojo, p. 117-124.



Enginy de cerca i directori. El directori inclou una entrada per "Librerías" que dóna accés a pàgines web de llibreries i editorials majoritàriament d'Espanya.

*ISBN* [en línia]: [*libros españoles en venta*]. [Madrid]: Ministerio de Educación y Cultura, 1997. <<http://www.mcu.es/pic/spain/ISBN.html>> [Consulta: 20 jul. 1997].

Base de dades amb més de 650.000 documents; inclou els llibres publicats a Espanya des de 1966.

*Librerías españolas* [en línia]. [Madrid]: Biblioteca Nacional, 19 oct. 1996. <<http://www.bne.es/libes.htm>> [Consulta: 20 jul. 1997].

Inclou enllaços amb les pàgines web de vint-i-sis llibreries espanyoles.

*LibroNet* [en línia]. Madrid: LibroNet, actualización 23 jun. 1997. <<http://www.libronet.es/>> [Consulta: 22 jul. 1997].

Servei de venda electrònica de llibres. Té seccions de novetats, llibreries, editorials, sobre el món del llibre i sobre drets d'autor. Dóna informació biobibliogràfica de molts autors. La base de dades es pot consultar per autors, títols, matèries, editorials, col·leccions i ISBN.

*LibroWeb* [en línia]. <<http://www.libroweb.com/>> [Consulta: 22 jul. 1997].

Servei de venda electrònica de llibres. Base de dades de més d'un milió de títols en espanyol, anglès, alemany i holandès, que es pot consultar per autor, matèria, editor, paraula clau, etc.

La informació sobre copyright i propietat intel·lectual és també d'interès per als bibliotecaris d'adquisicions. Tant *AcqWeb* com *AcqLink* inclouen una gran riquesa de recursos en aquesta àrea. Des d'*AcqLink* es pot arribar a la pàgina d'ECUP (European Copyright User Platform), programa en el qual participen bibliotecaris catalans i de la resta de l'Estat a través de FESABID; per això pot ser interessant tenir en compte la pàgina següent on es recullen els treballs presentats a la reunió del grup espanyol que tingué lloc a Barcelona la passada primavera:<sup>22</sup>

*Bibliotecas y derechos de propiedad intelectual en España*. <<http://www.upf.es/bib/ecup.htm>> [Consulta: 23 jul. 1997].

22. El grup de treball de FESABID Bibliotecas y Derechos de Propiedad Intelectual es comunica a través de la llista de discussió ES-ECUP, oberta a totes les persones interessades en el tema. Els missatges a la llista s'envien a: <[es-ecup@hooke.upf.es](mailto:es-ecup@hooke.upf.es)>; per a fer la subscripció, enviar el missatge "subscribe es-ecup" al servidor <[majordomo@hooke.upf.es](mailto:majordomo@hooke.upf.es)>.

Pel que fa a les associacions professionals, els bibliotecaris d'adquisicions i de desenvolupament de la col·lecció haurien de prestar atenció a dues seccions de l'Association for Library Collections & Technical Services –l'Acquisitions Section (<<http://www.ala.org/alcts/organization/as/index.html>>) i la Collection Management and Development Section (<<http://www.ala.org/alcts/organization/cmds/index.html>>)– i a la Section on Acquisition and Collection Development de l'IFLA (<<http://www.nlc-bnc.ca/ifla/VII/s14/sae.htm>>). També poden ser d'interès les associacions i organitzacions d'editors, de llibreters, d'autors, etc., que tenen adreça a Internet. *AcqWeb* i *AcqLink* donen accés a les que són d'àmbit internacional i a algunes d'altres països; a continuació hi ha les dades de tres entitats del nostre país:

*Federación de Gremios de Editores de España* [en línia]. Madrid: FGEE. <<http://www.editoresdeespana.org/>> [Consulta: 23 jul. 1997].

Explica els objectius i activitats de l'entitat que representa a més de 700 editorials privades espanyoles. Des de la pàgina inicial es pot consultar el catàleg de llibres científics i tècnics.

*Gremi d'Editors de Catalunya* [en línia]. <<http://www.gremieditor.scot.es/>> [Consulta: 23 jul. 1997].

Dóna informació sobre el Gremi i les editorials que s'hi apleguen. Té un enllaç amb la base de dades de l'ISBN. Una de les seccions del web és una llista d'institucions relacionades amb el llibre –tant catalanes com espanyoles– que, si bé no inclou enllaços amb les pàgines web corresponents, pot ser una bona font per fer més indagacions a Internet per a completar el nostre directori particular.

*Sociedad General de Autores y Editores* [en línia]: SGAE. 1996. <<http://www.sgae.es/home.htm>> [Consulta: 23 jul. 1997].

Informa sobre els objectius de la Sociedad, les seves activitats, la seva història i sobre els drets d'autor. Inclou una borsa de treball.

A més de les revistes ja citades a l'apartat general sobre serveis tècnics, el servei *BUBL Journals* de *BUBL Information Service* (<<http://bubl.ac.uk/journals/lis/>>) dóna accés als resums i/o als sumaris de diverses revistes que tracten el tema de les adquisicions i del desenvolupament de la col·lecció ja de manera global o aplicat a determinats materials. Els quatre títols següents corresponen a les revistes que tenen un enfocament més general:

*Acquisitions librarian* [en línia]. No. 11 (1994)– . Resums.

*Book collector* [en línia]. Vol. 41, no. 1 (1992)– . Sumari.

*Collection management* [en línia]. Vol. 18, no. 1/2 (1993)– . Sumari.

*Library acquisitions* [en línia]; *practice and theory*. Vol. 16, no. 1 (1992)- . Resums.

La revista *Library resources & technical services*, d'ALCTS, també té una pàgina web que, de moment només dona accés a la taula de contingut del vol. 41, no. 1 (January 1997), a l'índex del vol. 40 i a informació adreçada als autors, als subscriptors i a les empreses que s'anuncien a la revista. L'adreça és la següent: <<http://www.ala.org/alaorg/alcts/lrts/index.html>>.

A Internet hi ha diverses llistes de discussió o de distribució sobre el tema de les adquisicions i del desenvolupament de la col·lecció; algunes estan molt enfocades a materials concrets –sobretot a publicacions seriades. Els títols *AcqNet*, *COLLDV-L* i *lis-acq*, que es descriuen a continuació, són llistes sobre adquisicions en general; *Back issues & exchange service* és un web que dona accés a diverses llistes que tenen com a objectiu l'intercanvi de documents, inclosos els números endarrerits de publicacions seriades:

*AcqNet* [en línia]. Subscripció a la llista de discussió moderada <ACQNET-L@LISTSERV.APPSTATE.EDU> enviant el missatge "SUBSCRIBE ACQNET-L Nom Cognom" al servidor <LISTSERV@LISTSERV.APPSTATE.EDU>. Arxiu a <<http://www.lib.ncsu.edu/stacks/acqnet-index.html>>. També disponible via ftp a: <<ftp://ftp.lib.ncsu.edu/pub/stacks/acq/>> [Consulta: 24 jul. 1997].

*Back issues & exchange services* [en línia]. Updated: 26 May 1997. <<http://www.uvm.edu/~bmaclenn/back.exch.html>> [Consulta: 24 jul. 1997].

*COLLDV-L* [en línia]. Subscripció a la llista sobre desenvolupament de la col·lecció <COLLDV-L@USC.EDU> enviant el missatge "SUBSCRIBE COLLDV-L Nom Cognom" al servidor <LISTSERV@USC.EDU>.

*lis-acq* [en línia]. Subscripció a la llista enviant el missatge "Join lis-acq Nom Cognom" a <[mailbase@mailbase.ac.uk](mailto:mailbase@mailbase.ac.uk)>.

## RECURSOS INTERNET PER A LA CATALOGACIÓ

En enumerar i analitzar els recursos Internet útils per a la catalogació, s'haurà de fer una selecció encara més estricta que en l'apartat anterior, ja que són molt nombrosos i diversificats. La catalogació és la més normalitzada de les tasques anomenades tècniques; per això, i perquè cada vegada hi ha més tipus de materials per catalogar i són més complexos, s'han desenvolupat una sèrie d'eines, de normes, de concrecions i de manuals –que s'estan revisant i discutint constantment. Bona part d'aquesta documentació es fa pública a través d'Internet.

Com ja s'ha dit a l'apartat general sobre serveis tècnics, són moltes les biblioteques que situen a aquesta xarxa documentació pròpia amb les polítiques, concrecions i procediments locals d'adquisició i de catalogació; però, en el cas d'aquesta darrera activitat, s'hi troba no sols documentació local, sinó també els que podríem anomenar textos oficials, que provenen d'organismes que tenen competències per a dictar normatives i directrius nacionals i/o internacionals, i per a modificar-les i actualitzar-les. Tanmateix, en aquesta àrea dels serveis tècnics més que en cap altra, tots aquests recursos estan dirigits al món anglo-america –sobretot nord-america. Així és que, en aquest punt, les eines arxivades a Internet ens seran de més o menys utilitat depenent de la proximitat de les nostres pràctiques catalogràfiques a les de l'entorn americà i també, és clar, del nostre nivell d'anglès.

Ja s'ha fet menció, a l'apartat general sobre serveis tècnics, a les obres de referència –sobretot als catàlegs– que hi ha disponibles a Internet i que són útils per a fer comprovacions i fins i tot per a copiar determinades dades. Caldria afegir-hi el web següent, que, a la manera dels web pensats com a ajudes a la catalogació, inclou moltes de les eines que s'anoten més avall, però que, a més, estableix enllaços amb diccionaris en diverses llengües, taules de transliteració i altre material lingüístic, i està concebut com un recurs d'ajuda en la catalogació de materials en llengües diferents de l'anglesa.<sup>23</sup>

Bertelsen, Cynthia D. *Cataloging foreign language materials* [en línia]: *resources for catalogers*. 1995, updated June 22, 1996. <<http://www.vt.edu:10021/B/bertel/catalog.html>> [Consulta: 28 jul. 1997].

A part de tot el material de referència i de la documentació oficial i local pròpiament dita, els catalogadors troben també a Internet molts altres recursos que els poden facilitar la tasca diària i la solució de dubtes i problemes; així mateix, a la xarxa s'hi publica material molt útil per a la formació dels catalogadors –com per exemple, congressos, treballs d'investigació, projectes i programes, manuals, etc. En aquest apartat es comentaran, en primer lloc, les eines i els textos bàsics de treball que s'apliquen a la catalogació en general –tant a la descriptiva com a la de matèries. En segon lloc, es farà un repàs dels recursos addicionals –com ara projectes i programes, congressos i treballs d'investigació, pàgines web de biblioteques i guies de recursos en catalogació, associacions,

23. El problema detectat en aquest web és que, com que no està gaire actualitzat –més d'un any sense modificacions quan es va consultar– molts dels enllaços ja no són operatius.

revistes electròniques i llistes de discussió— sempre que tinguin un abast general dins l'àmbit de la catalogació i la classificació i indexació. Es deixaran de banda tots els recursos que s'apliquen a la catalogació de materials concrets —publicacions seriades, documents electrònics, materials no-llibre i col·leccions especials— que seran objecte d'una segona part de l'article.

De totes les eines bàsiques que s'empren en la catalogació, les que tenen una representació més àmplia a Internet són les relacionades amb el format MARC: s'hi troben tant els distints manuals del format USMARC, en la versió completa i en la concisa, i les llistes de codis de país, llengua, àrea geogràfica, etc., com els treballs —"proposals" i "discussion papers"— del comitè MARBI (Machine-Readable Bibliographic Information) que són la base per a les actualitzacions del format. La versió concisa dels formats està publicada en el web de la Library of Congress; la versió completa la publica la Library Corporation i forma part d'una col·lecció electrònica de textos de treball titulada *Cataloger's reference shelf* (<<http://206.102.94.200/tlc/crs/crs0000.htm>>).

En l'apartat de catalogació descriptiva també cal fer referència a un resum del format bibliogràfic USMARC, elaborat per J. McRee Elrod perquè funcioni a manera de guia ràpida, la llista actualitzada de les *Library of Congress rule interpretations*, i uns índexs a aquestes interpretacions preparats per l'Oberlin College. A continuació hi ha les dades de tots aquests textos:

*USMARC concise format for bibliographic data* [en línia]. 1994 ed., including update no. 1 (March 1995) and update no. 2 (March 1996). [Washington, D.C.]: Library of Congress, Network Development and MARC Standards Office, 1994- . <<http://lcweb.loc.gov/marc/bibliographic/ecbdhome.html>> [Consulta: 25 jul. 1997].

*USMARC concise format for authority data* [en línia]. 1993 ed., including update no. 1 (July 1995). [Washington, D.C.]: Library of Congress, Network Development and MARC Standards Office, 1993- . <<http://lcweb.loc.gov/marc/authority/ecadhome.html>> [Consulta: 25 jul. 1997].

*USMARC concise format for holdings data* [en línia]. 1989 ed., including update no. 1 (April 1991) and update no. 2 (July 1994). [Washington, D.C.]: Library of Congress, Network Development and MARC Standards Office, 1989- . <<http://lcweb.loc.gov/marc/holdings/echdhome.html>> [Consulta: 25 jul. 1997].

*USMARC concise format for classification data* [en línia]. 1990 ed., including update no. 1 (July 1995). [Washington, D.C.]: Library of Congress, Network Development and MARC Standards Office, 1990- . <<http://lcweb.loc.gov/marc/classification/eccdhome.html>> [Consulta: 25 jul. 1997].

*USMARC concise format for community information* [en línia]. 1993 ed., including update no. 1 (April 1996). [Washington, D.C.]: Library of Congress, Network Development and MARC Standards Office, 1993- . <<http://lcweb.loc.gov/marc/community/eccihome.html>> [Consulta: 25 jul. 1997].

*A general introduction to the USMARC format* [en línia]. [The Library Corporation, c1995- ]. (Cataloger's reference shelf). <<http://206.102.94.200/tlc/crs/Gen0009.htm>> [Consulta: 25 jul. 1997].

*USMARC format for bibliographic data* [en línia]. The Library Corporation, c1995- . (Cataloger's reference shelf). <<http://206.102.94.200/tlc/crs/bib0001.htm>> [Consulta: 25 jul. 1997].

*USMARC format for authority data* [en línia]. The Library Corporation, c1995- . (Cataloger's reference shelf). <<http://206.102.94.200/tlc/crs/auth0001.htm>> [Consulta: 25 jul. 1997].

*USMARC format for holdings data* [en línia]. The Library Corporation, c1995- . (Cataloger's reference shelf). <<http://206.102.94.200/tlc/crs/hold0654.htm>> [Consulta: 25 jul. 1997].

*USMARC format for classification data* [en línia]. The Library Corporation, c1995- . (Cataloger's reference shelf). <<http://206.102.94.200/tlc/crs/clas0001.htm>> [Consulta: 25 iul. 1997].

*USMARC format for community information* [en línia]. The Library Corporation, c1995- . (Cataloger's reference shelf). <<http://206.102.94.200/tlc/crs/comm0844.htm>> [Consulta: 25 jul. 1997].

*USMARC country codes* [en línia]. Rev. 1993, rev. 14 March 1994. <[gopher://marvel.loc.gov:70/00/.listarch/usmarc/country](http://marvel.loc.gov:70/00/.listarch/usmarc/country)>. També disponible a <<http://206.102.94.200/tlc/crs/coun0112.htm>>. publicat per The Library Corporation, c1995- [Consulta: 25 jul. 1997].

*USMARC geographic area codes* [en línia]. Rev. 1994. <[gopher://marvel.loc.gov:70/00/.listarch/usmarc/gac](http://marvel.loc.gov:70/00/.listarch/usmarc/gac)>. També disponible a <<http://206.102.94.200/tlc/crs/geog0103.htm>>, publicat per The Library Corporation, c1995- . [Consulta: 25 iul. 1997].

*USMARC code list for languages* [en línia]. 1996 ed. <[gopher://marvel.loc.gov:70/00/.listarch/usmarc/language](http://marvel.loc.gov:70/00/.listarch/usmarc/language)>. També disponible a <<http://206.102.94.200/tlc/crs/lang0098.htm>>, publicat per The Library Corporation, c1995- . [Consulta: 25 jul. 1997].

*USMARC relator, source, description convention codes* [en línia]. Rev. 1993, rev. 25 Apr. 1996. <<gopher://marvel.loc.gov:70/00/.listarch/usmarc/relators.txt>>. També disponible a <<http://206.102.94.200/tlc/crs/rltr0193.htm>>, publicat per The Library Corporation, c1995-. [Consulta: 25 jul. 1997].

*MARBI Proposals (1994- )*. *MARBI discussion papers* [en línia]. <<gopher://marvel.loc.gov:11/services/usmarc/marbiopro>> [Consulta: 25 jul. 1997]

Des d'aquest menú del gopher de la LC també es poden buscar els propòsals i discussions papers per paraula clau.

Elrod, J. McRee. *Cataloging cheat sheet* [en línia]. Updated/corrected by Anne Kroll. Update Sept. 4, 1995. <<http://www.indiana.edu/~librcsd/rsource/library/cataloging/cat-sheet.html>> [Consulta: 26 jul. 1997].

Library of Congress. Cataloging Policy and Support Office. *Library of Congress rule interpretations (LCRI)* [en línia]: *cumulative list of currently valid LCRI to the Anglo-American cataloguing rules, second edition, 1988 revision*. [Washington, D.C.]: LC, Cataloging Policy and Support Office, May 5, 1997. <<http://lcweb.loc.gov/catdir/cpso/currlcri.html>> [Consulta: 28 jul. 1997].

Llista actualitzada de les LCRI; no hi inclou les interpretacions.

Oberlin College. *Oberlin LCRI index* [en línia]. Oberlin College, c1995, updated 1 May 1997. <<http://www.oberlin.edu/~library/lcri/INDEX.HTML>> [Consulta: 25 jul. 1997].

La llista anterior és sols una petita mostra dels manuals del format USMARC que hi ha a Internet. Els serveis bibliogràfics nacionals hi publiquen també les seves versions del format nacional amb les concrecions pròpies, així com esquemes i altres eines per a la consulta ràpida. A tall d'exemple, vegeu la pàgina *Collections and technical services* (<[http://www.oclc.org/oclc/menu/doc\\_cats.htm](http://www.oclc.org/oclc/menu/doc_cats.htm)>) del web d'OCLC que dona accés als manuals del format d'OCLC i als seus butlletins tècnics.

Tenir versions actualitzades a mà dels formats USMARC pot ser pràctic per als catalogadors catalans per dos motius: en primer lloc, perquè el sistema d'automatització més implantat a Catalunya emprà el format USMARC per als registres d'autoritats i de fons i localitzacions; en segon lloc, perquè els desenvolupaments del format bibliogràfic USMARC haurien de guiar l'actualització del format CATMARC –tan necessària a hores d'ara– si és que es decideix la seva continuïtat. Així mateix, l'accés immediat als codis de llengua, d'àrea geogràfica, de país, etc., pot agilitzar el procés de codificació de les dades.

A Internet també s'hi troben algunes de les eines emprades en l'anàlisi de

matèries –almenys a nivell d'esquemes o d'actualitzacions. En la llista següent, primer s'anoten els textos relacionats amb els *Library of Congress subject headings*, i després els que tenen a veure amb les classificacions bibliotecàries més habituals en el nostre entorn –*Universal decimal classification*, *Library of Congress classification*, i *Dewey decimal classification*. No s'hi han anotat les adreces de textos de la *National Library of Medicine classification*.

*Library of Congress subject headings* [en línia]: *principles of structure and policies for application*. The Library Corporation, c1996- . (Cataloger's reference shelf). <<http://206.102.94.200/tlc/crs/shed0014.htm>> [Consulta: 25 jul. 1997].

*Library of Congress subject headings weekly lists* [en línia]. 1996, no. 01- . <[gopher://marvel.loc.gov:70/11/services/cataloging/weekly/](http://marvel.loc.gov:70/11/services/cataloging/weekly/)> [Consulta: 25 jul. 1997].

*Universal decimal classification* [en línia]. Adapted from ISO Universal decimal classification, British Standard 1000M, by James A. Plambeck. c1996, updated 26 May 1996. <<http://www.chem.ualberta.ca/~plambeck/udc/index.htm>> [Consulta: 25 jul. 1997].

Adaptació resumida i no oficial de la UDC. Només inclou les taules principals fins als quatre primers dígits.

*Outline of the Library of Congress classification* [en línia]. [Washington, D.C.]: Library of Congress, Cataloging Policy and Support Office, June 6, 1997. <<http://lcweb.loc.gov/catdir/cpso/lcco/lcco.html>> [Consulta: 28 jul. 1997].

*Library of Congress classification system* [en línia]: [outline]. Compiled from LC classification outline by Matt T. Rosenberg. Rev. Oct. 14, 1996. <<http://www.geocities.com/Athens/8459/lc.html>> [Consulta: 25 jul. 1997].

Adaptació no oficial de l'esquema de la LCC.

*Subject cataloging manuals* [en línia]: *classification*. 1st ed. The Library Corporation, c1996- . (Cataloger's reference shelf). <<http://206.102.94.200/tlc/crs/scat0394.htm>> [Consulta: 25 jul. 1997].

*LC Cutter tables* [en línia] <<http://130.15.161.74/techserv/lc-cut.html>> [Consulta: 25 jul. 1997].

Pàgina del web QTECH de Queen's University, Canada. Diverses biblioteques situen a les seves pàgines de catalogació versions de les taules de Cutter.

*DDC 21 summaries* [en línia]. OCLC, Forest Press, c1996, rev. July 10, 1996. <<http://www.oclc.org/oclc/fp/ddc/ddcsum21/ddc21sm1.htm>> [Consulta: 25 jul. 1997]



Versió resumida oficial de la DDC. Des de la pàgina inicial del web DDC (<<http://www.oclc.org/oclc/fp/ddc/fpddc.htm>>) s'accedeix a molta més informació sobre la classificació (bibliografia, traduccions, treballs, recursos Internet classificats amb DDC, etc.).

Entre els programes i projectes relacionats amb la catalogació destaca el Program for Cooperative Cataloging (PCC) que, establert definitivament el 1995 —els seus inicis daten de 1992—, és liderat per la Library of Congress. El programa es presenta com un esforç internacional cooperatiu que té l'objectiu de millorar l'accés a les col·leccions de biblioteques a base de proporcionar una catalogació útil, puntual, efectiva i d'acord amb els estàndards acceptats mútuament per les biblioteques del món. El PCC, en el qual participen sobretot biblioteques americanes però també algunes biblioteques nacionals i de recerca d'altres països, té tres components —NACO (Name Authority Cooperative Program), SACO (Subject Authority Cooperative Program) i BIBCO (Bibliographic Cooperative Program)— adreçats, respectivament, a l'elaboració de registres d'autoritats de noms, de registres d'autoritats de matèria i de registres bibliogràfics. A hores d'ara, el programa, entre altres acompliments, ha definit un registre bibliogràfic bàsic per a llibres, música impresa, enregistraments sonors, materials audiovisuals i materials en llengües no romàniques, i ha publicat el NACO manual. Vegeu la història del PCC, els seus objectius i components, els grups de treball que s'hi han format, la documentació publicada i disponible a WWW, els registres bàsics, etc., a la pàgina web següent de la LC que dona accés a tota aquesta informació:

*Program for Cooperative Cataloging* [en línia]. [Washington, D.C.: LC, 1997]. <<http://lcweb.loc.gov/catdir/pcc/>> [Consulta: 26 jul. 1997].

De programes i projectes d'investigació pràctica se'n troben molts a Internet: mètodes alternatius als tradicionals per a organitzar els recursos Internet, nous sistemes de recuperació de la informació o d'indexació, prototipus de catàlegs amb característiques innovadores, interfícies pensades per a millorar l'accés públic, etc. En la segona part de l'article s'examinaran els projectes relacionats amb l'organització dels recursos electrònics en línia; per a les investigacions sobre el catàleg, un bon lloc per a resseguir-les és el web següent —que es defineix com una "clearinghouse devoted to projects, research, products and services that support or demonstrate alternative approaches to Second Generation OPACs and other current online public catalogs and indexes":

McKiernan, Gerry. *Onion patch(sm)* [en línia]: *new age public access systems*. July 18,

1997. <<http://www.public.iastate.edu/~CYBERSTACKS/Onion.htm>> [Consulta: 25 jul. 1997].

El gruix de la investigació més teòrica que es fa pública a través d'Internet gira al voltant del tractament dels recursos de la xarxa. Tanmateix, també s'hi troben treballs més generals sobre els principis mateixos de la catalogació i l'organització de catàlegs. Recentment, la Secció de Catalogació de l'IFLA ha aprofitat aquest mitjà per a divulgar l'estudi *Functional requirements for bibliographic records*, que pot ser la base d'una revisió profunda de les normatives de catalogació. Així mateix, el Joint Steering Committee for Revision of Anglo-American Cataloguing Rules hi promociona, a través d'una pàgina web, la *International Conference on the Principles and Future Development of AACR2*, i hi situa els treballs que s'hi presentaran per tal de donar-los a conèixer. Així mateix, per a fomentar els comentaris i l'intercanvi d'opinions, també ha creat la llista de discussió AACR2CONF<sup>24</sup>. En el web d'OCLC hi ha els treballs de dos congressos organitzats per aquesta entitat sobre el control d'autoritats. A continuació es donen les dades d'aquests treballs:<sup>25</sup>

OCLC Symposium (1995). *The future is now* [en línia]: *reconciling change and continuity in authority control: proceedings of the OCLC Symposium, ALA Annual Conference, June 23, 1995*. OCLC, [1995]. <<http://www.oclc.org/oclc/man/9391ausy/toc.htm>> [Consulta: 26 jul. 1997].

*Authority control in the 21st century* [en línia]: *an invitational conference, March 31- April 1, 1996*. OCLC, Online Computer Library Center, 1996. <<http://www.oclc.org/oclc/man/authconf/confhome.htm>> [Consulta: 26 jul. 1997].

*International Conference on the Principles and Future Development of AACR2* [en línia]. [Organized by the] Joint Steering Committee for Revision of Anglo-American Cataloguing Rules, 1997]. <<http://www.nlc-bnc.ca/jsc/index.htm>> [Consulta: 25 jul. 1997].

24. De la mateixa segona edició revisada de les Anglo-American cataloguing rules (1988) hi ha una versió electrònica de la qual n'ha tingut cura John-Price Wilkin. Està carregada al servidor de la Humanities Text Initiative de la University of Michigan, però l'accés està restringit a la universitat mateixa. L'adreça és: <<http://www.hti.umich.edu/docs/>>.

25. OCLC té un espai WWW dedicat a divulgar els seus projectes de recerca, i aquells altres en els quals col·labora. És molt educatiu, pel caràcter innovador que tenen els projectes d'investigació d'OCLC i pel seu impacte, estar atent als treballs que es publiquen en aquest espai (<<http://www.oclc.org/oclc/menu/research.htm>> [Consulta: 26 jul. 1997]).

El congrés tindrà lloc els dies 23-25 d'octubre a Toronto, Canadà. A l'adreça següent se situen els treballs a mesura que arriben al Committee: <<http://www.nlc-bnc.ca/jsc/confpap.htm>>.

*Study on the functional requirements for bibliographic records* [en línia]. IFLA, Section on Cataloguing, [1997]. <<http://www.nlc-bnc.ca/ifla/VII/s13/frbr/frbr.htm>> [Consulta: 25 jul. 1997].

Per a guies de recursos sobre catalogació, remeto el lector a les ja mencionades a l'apartat general sobre serveis tècnics –*Library land*, *Library resource list*, *PICK*, *Internet library for librarians*, de V. T. Sha i els *Top 200 technical services benefits ...*, de B. Stewart. Totes tenen una secció de catalogació i particularment la de V.T. Sha és molt completa. De webs de biblioteques individuals sobre serveis tècnics, també se n'han citat tres a tall d'exemple –el del Colby College, *TPOT* i el *QTECH* web–, amb apartats específics sobre el tema on hi ha polítiques i concrecions locals, a més d'enllaços amb la selecció d'altres recursos Internet que cada biblioteca ha considerat més adequada a les seves necessitats. Altres exemples de pàgines amb eines de catalogació que també figuren força citades a la bibliografia són les següents:

*Cataloger's toolbox* [en línia]: *homepage for the Cataloging Division of the Queen Elizabeth II Library at Memorial University of Newfoundland*. Memorial University of Newfoundland, rev. 23 July 1997. <<http://www.mun.ca/library/cat/index.html>> [Consulta: 25 jul. 1997].

Web organitzat en els apartats següents: referència ràpida; eines locals; documentació USMARC; eines de catalogació de la Library of Congress; eines de catalogació de la National Library of Canada; eines de catalogació d'A-G Canada; eines de catalogació d'OCLC.

*Cataloging oasis* [en línia]. MIT Libraries, updated 6 May 1997. <<http://macfadden.mit.edu:9500/colserv/cat/>> [Consulta: 25 jul. 1997].

Web organitzat en els apartats següents: eines locals; geografia i llengües (amb els codis USMARC de noms de lloc, àrea geogràfica, etc.); matèries i taules de Cutter; documentació d'OCLC; documentació MARC; altres eines de catalogació.

*Cataloging documentation on the Web* [en línia]. University of Oregon, Knight Library, updated May 28, 1997. <<http://libweb.uoregon.edu/~catdept/tools/catdoc.html>> [Consulta: 6 jul. 1997].

Web organitzat en els apartats següents: catalogació descriptiva i de matèries; MARC; OCLC; ajudes d'OCLC; ajudes de la LC; altres recursos de la LC. Allò que més destaca d'aquesta pàgina és la seva disposició, que permet un accés ràpid i directe a una bona selecció d'eines bàsiques de treball publicades a la xarxa.

I en parlar de pàgines de catalogació de biblioteques individuals, el lloc prioritari l'han d'ocupar les de la Library of Congress, i això tant pel paper central que aquesta biblioteca té en la biblioteconomia mundial, com per la utilitat que la seva documentació pot tenir per a les biblioteques catalanes. El web de la LC (<<http://lcweb.loc.gov/>>) i el seu gopher (<<gopher://marvel.loc.gov/>>) són els dos espais Internet on s'arxiva actualment la major part de la documentació generada per la LC. Aquest darrer pot ser buscat per paraula clau des del menú inicial. Pel que fa al web, hi ha quatre seccions que són especialment interessants per a la catalogació; són les següents:

Library of Congress. Cataloging Directorate. *Cataloging* [en línia]. [Washington, D.C.]: LC, June 5, 1997. <<http://lcweb.loc.gov/catdir/>> [Consulta: 24 jul. 1997].

La pàgina del Cataloging Directorate —òrgan de la LC que té la missió de proporcionar un control bibliogràfic innovador i efectiu a les col·leccions de la biblioteca— inclou informació sobre el Directorate mateix i els tres nivells de catalogació que s'hi apliquen —complet, bàsic i mínim—; els procediments, les polítiques i els textos nous que afecten la catalogació i que han estat integrats en la documentació disponible en línia; els programes i serveis de catalogació; les publicacions i butlletins de notícies; els informes i actes de congressos, etc. Des d'aquesta pàgina també es dona accés a altres seccions del web —com la pàgina inicial del MARC, el Cataloging Distribution Service, la Cataloging Policy and Support Office, i el catàleg de la LC i els d'altres biblioteques.

Library of Congress. Cataloging Distribution Service. *1997 sales catalog* [en línia]. [Washington, D.C.]: LC, CDS, Apr. 7, 1997. <<http://lcweb.loc.gov/cds/cdsintro.html>> [Consulta: 24 jul. 1997].

Catàleg de tots els productes i serveis de la LC relacionats amb la catalogació.

Library of Congress. Cataloging Policy and Support Office. *The Library of Congress Cataloging Policy and Support Office* [en línia]. [Washington, D.C.]: LC, Apr. 30, 1997. <<http://lcweb.loc.gov/catdir/cpso/>> [Consulta: 24 jul. 1997].

La Cataloging Policy and Support Office (CPSO) té la missió de liderar i dictar la política de catalogació de la LC i d'estendre la seva influència tant a la comunitat bibliotecària dels Estats Units com a la internacional; donar suport al personal de catalogació de la LC en la creació de registres bibliogràfics, d'autoritats i de classificació, i desenvolupar estàndards nacionals i internacionals mitjançant projectes cooperatius. En el web de la CPSO s'inclouen documents sobre la seva missió i com contactar-hi; documentació i eines de catalogació; treballs i informes sobre la política de catalogació de la LC, i el *Library of Congress classification outline*.

Library of Congress. Network Development and MARC Standard Office. *MARC standards* [en línia]. [Washington, D.C.]: LC, Network Development and MARC

Standard Office, June 16, 1997. <<http://lcweb.loc.gov/marc/>> [Consulta: 25 jul. 1997].

Des d'aquesta pàgina inicial del format MARC s'accedeix a informació sobre canvis efectuats en els formats; els propostals i discussion papers del comitè MARBI; la documentació del format –amb alguns manuals i llistes de codis–; la correspondència del format MARC amb altres sistemes per a codificar informació bibliogràfica com el Dublin core, GILS, etc.–; els serveis de distribució de registres MARC de la LC, etc.

Més amunt ja s'han esmentat les dues associacions professionals –ALCTS i LITA– que tracten de diversos aspectes de les tasques tècniques. Cada una d'elles té grups de treball específics que són rellevants per a distints aspectes de la catalogació descriptiva i de la catalogació de matèries (per exemple, de catàlegs en línia, control d'autoritats, conversió retrospectiva, formats MARC, sistemes automatitzats). A l'adreça electrònica d'aquests grups s'hi accedeix des de la pàgina inicial de l'associació respectiva. A continuació s'anota l'adreça de la secció de catalogació i classificació d'ALCTS i les d'altres grups professionals centrats en aquestes mateixes activitats:

American Society of Indexers (ASI). <<http://www.well.com/user/asi/>> [Consulta: 28 jul. 1997].

Association for Library Collections & Technical Services. Cataloging and Classification Section. <<http://www.ala.org/alcts/organization/ccs/>> [Consulta: 28 jul. 1997].

Classification Society of North America (CSNA). <<http://www.pitt.edu/~csna/>> [Consulta: 28 jul. 1997]

IFLA. Section on Bibliography. <<http://www.nlc-bnc.ca/ifla/VII/s12/sb.htm>> [Consulta: 28 jul. 1997].

IFLA. Section on Cataloguing. <<http://www.nlc-bnc.ca/ifla/VII/s13/sc.htm>> [Consulta: 28 jul. 1997].

IFLA. Section on Classification and Indexing. <<http://www.nlc-bnc.ca/ifla/VII/s29/sci.htm>> [Consulta: 28 jul. 1997].

International Federation for Information and Documentation (FID). <<http://fid.conicyt.cl:8000>> [Consulta: 28 jul. 1997].

Library Association. Cataloguing & Indexing Group. <<http://www.la-hq.org.uk/cig.htm>> [Consulta: 28 jul. 1997].

En l'apartat de revistes, butlletins de notícies i llistes de discussió, ja s'han citat diversos títols d'interès general per als serveis tècnics. Aquella llista s'ha de completar ara amb altres títols més enfocats a catalogació descriptiva, classificació i indexació. Algunes d'aquestes revistes s'ofereixen a través del servei *BUBL Journals*. La llista següent representa el conjunt d'aquests títols. En el cas de les revistes i butlletins de notícies, s'indica si inclouen el text complet, o els resums i/o la taula de contingut.

Revistes obtingudes a través de *BUBL Journals* (<<http://bubl.ac.uk/journals/lis/#5cataloguing>>):

*Catalogue and index* [en línia]. 1991, no. 101/102- . Taula de contingut.

*Indexer* [en línia]. Vol. 18, no 1 (1992)- . Resums.

*International cataloguing and bibliographic control* [en línia]. Vol. 21, no.1 (1992)- . Taula de contingut.

Altres revistes:

*Cataloging and classification quarterly* [en línia]. Vol. 19, no. 1 (1994)- . Trimestral. Resums. <<http://ccq.libraries.psu.edu/ccqissue.html>> [Consulta: 29 jul. 1997]; també disponible al servei *BUBL Journals*.

*Classification Society of North America newsletter* [en línia]. No. 36 (Sept. 1996)- . Cinc núm. l'any. Text complet. Darrer núm. publicat: <<http://www.pitt.edu/~csna/news/latest.html>>; arxiu dels altres números a: <<http://www.pitt.edu/~csna/news/>> [Consulta: 28 jul.]. 1997].

*FID news bulletin* [en línia]. January 1996- . Onze núm. l'any. Taula de contingut. <<http://fid.conicyt.cl:8000/bulgen.htm>> [Consulta: 28 jul. 1997]. ISSN 0014-5874.

*Journal of classification* [en línia]. Vol. 9, no. 1 (1992)- . Semestral. Taula de contingut. <<http://www.pit.edu/~csna/joc.contents.htm>>; índex acumulatiu de 1984-1991 a: <<http://www.pitt.edu/~csna/joc.index.htm>> [Consulta: 28 jul. 1997].

*LC cataloging newslines* [en línia]: *online newsletter of the Cataloging Directorate, Library of Congress*. Vol. 1, no. 1 (January 1993)- . Irregular. Text complet. Subscripció gratuïta enviant el missatge "SUBSCRIBE LCCN Nom Cognom" al servidor <[LISTSERV@SUN7.LOC.GOV](mailto:LISTSERV@SUN7.LOC.GOV)>. Arxiu dels vols. 1-3: <[gopher://marvel.loc.gov/11/services/cataloging/lccn/](http://marvel.loc.gov/11/services/cataloging/lccn/)>; arxiu a partir del vol. 4: <<http://lcweb.loc.gov/catdir/lccn/lccn.html>> [Consulta: 28 jul. 1997]. ISSN 1066-8829.

*SCAT news* [en línia]: *newsletter of the Standing Committee of the IFLA Section on Cataloguing*. No. 7 (March 1997). Periodicitat irregular. Text complet. <<http://www.nlc-bnc.ca/ifla/VII/s13/pubs.htm>> [Consulta: 25 jul. 1997].

Llistes de discussió:

*AACRCONF* [en línia]. 1997-. Llista de discussió oberta per a facilitar els comentaris als treballs presentats a la International Conference on the Principles and Future Development of AACR. Subscripció a <[AACRCONF@infoserv.nlc-bnc.ca](mailto:AACRCONF@infoserv.nlc-bnc.ca)> enviant el missatge "SUBscribe AACRCONF Nom Cognom" al servidor <[listserv@infoserv.nlc-bnc.ca](mailto:listserv@infoserv.nlc-bnc.ca)>. Està previst tancar la llista una vegada celebrat el congrés a finals d'octubre de 1997.

*AUTOCAT* [en línia]: *library cataloging and authorities discussion group*. Buffalo, N.Y., 1990-. Subscripció a la llista de discussió semimoderada <[AUTOCAT@LISTSERV.ACSU.BUFFALO.EDU](mailto:AUTOCAT@LISTSERV.ACSU.BUFFALO.EDU)> enviant el missatge "SUBSCRIBE AUTOCAT Nom Cognom" al servidor <[LISTSERV@LISTSERV.ACSU.BUFFALO.EDU](mailto:LISTSERV@LISTSERV.ACSU.BUFFALO.EDU)> [Consulta: 29 jul. 1997].

*CLASS-L* [en línia]: *classification, clustering, and phylogeny estimation*. 1988-. Subscripció a la llista <[CLASS-L@ccvm.sunysb.edu](mailto:CLASS-L@ccvm.sunysb.edu)> enviant el missatge "sub CLASS-L Nom Cognom" al servidor <[listserv@ccvm.sunysb.edu](mailto:listserv@ccvm.sunysb.edu)>.

*COOPCAT* [en línia]: *cooperative cataloging discussion group*. Indiana University. Subscripció a la llista oberta <[COOPCAT@iubvm.ucs.indiana.edu](mailto:COOPCAT@iubvm.ucs.indiana.edu)> sobre temes i projectes de catalogació cooperativa enviant el missatge "sub COOPCAT Nom Cognom" al servidor <[listserv@iubvm.ucs.indiana.edu](mailto:listserv@iubvm.ucs.indiana.edu)> [Consulta: 28 jul. 1997].

*INDEX-L* [en línia]. Llista moderada sobre indexació. Subscripció a <[INDEX-L@BINGVMB.CC.BINGHAMTON.EDU](mailto:INDEX-L@BINGVMB.CC.BINGHAMTON.EDU)> enviant el missatge "SUBSCRIBE INDEX-L" al servidor <[LISTSERV@BINGVMB.CC.BINGHAMTON.EDU](mailto:LISTSERV@BINGVMB.CC.BINGHAMTON.EDU)>.

*USMARC forum* (USMARC) [en línia]. [Washington, D.C.: LC, 1994- ]. Llista moderada sobre l'USMARC. Subscripció enviant el missatge "SUBSCRIBE USMARC NOM COGNOM" al servidor <[LISTSERV@LOC.GOV](mailto:LISTSERV@LOC.GOV)>. Arxius de la llista a: <[gopher://marvel.loc.gov/11/services/usmarc/usmarcmes](http://gopher://marvel.loc.gov/11/services/usmarc/usmarcmes)>.

Fins aquí s'ha intentat fer una selecció dels recursos Internet que poden aprofitar-se en les operacions tècniques o que han estat col·locats a la xarxa amb la intenció de facilitar-les. A l'inici de l'article s'ha fet una visió panoràmica de com s'organitzen aquestes tasques tècniques; però no s'ha passat d'un nivell molt global d'organització que és el que es reflecteix en aquesta prime-

ra part de l'article. S'han deixat al marge, entre altres, qüestions com ara la preservació i la conservació, que sovint són considerades dins del concepte "serveis tècnics", i la selecció de recursos Internet que s'ha dut a terme s'ha centrat en dues activitats: l'adquisició –amb alguns recursos adequats també per al desenvolupament de la col·lecció– i la catalogació, i tot plegat a un nivell molt general. Tanmateix, els serveis tècnics de les biblioteques grans i mitjanes –sobretot de les universitàries–, no tenen una organització tan simple, sinó que l'esquema se subdivideix per donar cabuda al tractament dels diversos tipus de materials que necessiten d'uns coneixements especials tant en el moment d'adquirir-los com en el de catalogar-los. Per això és freqüent que els serveis tècnics tinguin seccions de publicacions seriades, de materials cartogràfics, de música, etc., o que hi hagi unitats destinades al processament de materials en llengües estrangeres –xinès, japonès i coreà, o materials de l'Amèrica llatina en tantes biblioteques dels Estats Units. De la mateixa manera que hem vist fins aquí amb eines generals, a Internet hi ha molts webs destinats a proporcionar utilitats especialitzats per a aquests altres tipus de materials diferents dels llibres. La segona part de l'article consistirà en una presentació d'aquestes eines més específiques.

### **Internet en els serveis tècnics de les biblioteques catalanes**

I els serveis tècnics de les biblioteques catalanes, aprofiten aquest material que hi ha situat a Internet? Creen ells mateixos materials de treball i els fan públics a través de la xarxa? La resposta generalitzada a la primera pregunta seria "sí, però ..."; la segona, més aviat es contesta amb un "no", amb comptades excepcions. En aquest apartat de l'article només es pretén donar una impressió general recollida de l'observació dels webs d'algunes biblioteques universitàries catalanes i d'unes poques entrevistes telefòniques mantingudes amb els responsables dels serveis tècnics i/o de catalogació d'aquestes biblioteques.<sup>26</sup> En cap cas no és una anàlisi aprofundida; aquesta possiblement seria més fructífera d'aquí

26. Els webs observats han estat els de la Biblioteca de Catalunya (BC), els de les biblioteques de les universitats de Barcelona (UB), Politècnica de Catalunya (UPC), Autònoma de Barcelona (UAB), Pompeu Fabra (UPF), Oberta de Catalunya (UOC) i el del Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya (CBUC). Han contestat gentilment les preguntes les persones següents: Jaume Clarà (BC), Marta Enrech (UOC), Teresa Ferré, Xavier Ibàñez (UPF), Enriqueta Jansà (UB), Anna Rovira (UPC), i Miquel Termens (UAB).



a uns mesos, quan es posin en marxa els projectes que s'estan endegant.

Si s'exceptua la còpia de registres d'altres biblioteques a través del Catàleg Col·lectiu de les Universitats Catalanes (CCUC), l'ús majoritari que es fa d'Internet per a les tasques tècniques és la consulta de catàlegs per a fer comprovacions –i això tant des d'adquisicions com des de catalogació– i per a validar punts d'accés. El catàleg més consultat és, sense comparació, el de la Library of Congress –tant el bibliogràfic com el d'autoritats–; tanmateix, des del CCUC també es consulta el catàleg de la Biblioteca Nacional d'Espanya i, a través del web Gabriel (<<http://portico.bl.uk/gabriel/en/welcome.html>>), els d'altres biblioteques nacionals. Així mateix, els serveis tècnics de la Universitat Autònoma de Barcelona també han emprat, per a projectes de conversió retrospectiva, catàlegs d'altres biblioteques –sobretot angleses–, tant per a la consulta com per a la còpia de registres de certs materials complexos. Des dels departaments d'adquisicions és força consultada la base de dades de l'ISBN, i algunes biblioteques, com la UOC, empen el correu electrònic per a fer certes comandes; tanmateix, fer compres de materials a través d'Internet és complex –o, de moment, gairebé impossible– per a algunes biblioteques quan es requereix algun tipus de tarja de crèdit per a efectuar-les.

No es pot dir que hi hagi una política establerta pel que fa a la subscripció a llistes de discussió o a revistes electròniques que tracten els diversos aspectes del tema dels serveis tècnics. De fet, els departaments de catalogació de totes les biblioteques consultades reben les notícies distribuïdes a través de <GUVECAT@ESCHER.UPC.ES>, la llista del grup de catalogació del Grup d'Usuaris VTLS-Espanya, a través de la qual es difonen notícies que afecten el grup –reunions locals i europees, decisions preses, problemes pendents, etc.– i, molt de tant en tant, algunes notícies considerades interessants de les que es publiquen a la llista AUTOCAT. Pel que fa a llistes de discussió estrangeres, la subscripció és molt minsa: el Servei de Normalització Bibliogràfica de la Biblioteca de Catalunya i el CCUC estan subscrits a AUTOCAT; la UPC, a COOP-CAT, i la UOC a INTERCAT –llista de discussió sobre la catalogació de recursos Internet–; a la UAB hi ha alguna subscripció a nivell individual. Pel que fa a les revistes electròniques, la UAB té un enllaç des del seu web a la LC cataloging newslines, i la biblioteca de la UOC empra les taules de contingut i sumaris publicats al servei *BUBL journals* per a fer comandes dels articles de *Cataloging and classification quarterly* i de *Journal of Internet cataloging* que consideren interessants per a la seva tasca.

El poc ús que de moment es fa d'Internet en els serveis tècnics s'atribueix a dos factors principals: al temps de resposta que generalment és molt lent, i a la manca de recursos adequats a les necessitats de l'entorn. El trànsit cada vegada més dens que alenteix les comunicacions a Internet és un problema greu, tant

aquí com a tot arreu,<sup>27</sup> i es tracta d'estudiar si, tot i els problemes, l'ús d'Internet continua essent profitós per a determinades activitats. En aquest sentit, per exemple, algunes biblioteques americanes han comprovat que, malgrat la lentitud, els és molt més econòmic treballar a OCLC a través d'Internet que amb una línia dedicada.<sup>28</sup>

Pel que fa a la poca presència de recursos adequats a les necessitats tècniques de les biblioteques catalanes, aquesta és una responsabilitat de les biblioteques mateixes que, gradualment, els haurien d'anar enriquint. Totes les biblioteques que s'han examinat, tenen webs amb informació sobre el centre, les seves activitats, alguns procediments –com condicions de préstec–, directoris de personal, etc., i des de molts d'aquests webs es té accés al catàleg.<sup>29</sup> Així mateix, la majoria han elaborat pàgines amb guies de recursos adreçades als usuaris i, en algun cas, fins i tot als bibliotecaris: la secció *Tità* de la UAB té un apartat titulat *Internet per a bibliotecaris i documentalistes*, en el qual es fan enllaços a recursos catalans, espanyols i d'altres països (biblioteques i catàlegs, associacions professionals, escoles de biblioteconomia, revistes i butlletins electrònics sobre el tema, etc.); el web de la UB en la secció *Internet per matèries* té un apartat per a la biblioteconomia, la documentació i l'arxivística en el qual es fa un enllaç a la *Guia d'Internet* elaborada per l'Escola Universitària Jordi Rubió i Balaguer de Biblioteconomia i Documentació. Tanmateix, no hi ha cap guia específica per als processos tècnics i només el CCUC té les seves concrecions –que usen les biblioteques del Consorci– publicades a la xarxa. La UPF i la UOC tenen intranets amb les concrecions locals i documents interns, i la UOC també situa

27. Davant del problema, algunes biblioteques universitàries de Califòrnia han decidit crear una xarxa paral·lela a Internet, destinada a la comunicació acadèmica, per tal de solucionar els embussos que es pateixen actualment. Hi ha un altre projecte, a nivell nacional, per a connectar més de cent biblioteques universitàries dels Estats Units (missatge intern distribuït als bibliotecaris de la Universitat de Califòrnia, San Diego, el 30 de maig de 1997). Carla Stoffle, en una conferència donada a l'Institut d'Estudis Nord-americans el 27 de maig de 1997, també féu referència a aquests projectes.

28. Així ho confirmen diverses biblioteques en missatges publicats a la llista AUTOCAT durant el mes de juliol.

29. Les adreces web de les biblioteques consultades són les següents:

Biblioteca de Catalunya <<http://www.gencat.es/bc/>>

Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya <<http://consorci.upc.es/>>

Universitat Autònoma de Barcelona. Servei de Biblioteques <<http://www.bib.uab.es/>>

Universitat de Barcelona. Biblioteca <<http://www.ub.es/bub/>>

Universitat Oberta de Catalunya. Biblioteca <<http://biblio.uoc.es/>>

Universitat Politècnica de Catalunya. Biblioteques <<http://www.upc.es/>>

Universitat Pompeu Fabra. Biblioteca <<http://www.upf.es/bib/>>

a la seva intranet alguns articles d'interès professional. De cara al futur hi ha diversos projectes; els més immediats són els següents: la UPC està preparant una pàgina de serveis tècnics on s'inclouran recursos per a la catalogació, les adquisicions i el servei d'obtenció de documents; també preparen una intranet per a gestionar la col·lecció de publicacions seriades; per la seva part, la UAB prepara la digitalització del seu butlletí de sumaris de biblioteconomia per a publicar-lo a Internet —el primer número digital, que inclourà enllaços amb les revistes que hi hagi a la xarxa, sortirà previsiblement abans de finals d'any.

Tot i que actualment els serveis tècnics catalans no facin un ús considerable dels recursos Internet creats per a donar suport a les tasques tècniques, s'observa que hi ha projectes i idees. Internet pot ser un bon lloc per a trobar solucions immediates als problemes que presenten les activitats tècniques, sobretot perquè es pot fer des del mateix terminal en què es realitzen aquestes activitats. Que això es pugui fer de manera àgil i ràpida dependrà en bona mesura del fet que se sàpiguen seleccionar els recursos ja existents més adequats a les necessitats de cadascú i que es creïn aquells recursos més necessaris i útils, tant per als serveis tècnics de les biblioteques catalanes en general, com els que siguin adequats a les pràctiques locals.